

Handläggare

Helen Slättman
Elisabet Bremberg
Telefon: 29332, 29372

Till

Kommunstyrelsen

Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm

Färdplan för ett Stockholm för alla

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Färdplan för ett Stockholm för alla godkänns, bilaga 1
2. Kommunstyrelsen ska beakta Färdplan för ett Stockholm för alla vid upprättande av förslag till budget.
3. Samtliga nämnder ska arbeta i färdplanens riktning och beakta färdplanen i sin verksamhetsplanering.
4. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att arbeta i färdplanens riktning och beakta färdplanen i sin verksamhetsplanering.

Sammanfattning

I detta ärende lämnas förslag på en *Färdplan för ett Stockholm för alla* i syfte att fokusera resurser för att uppnå en socialt hållbar utveckling och stärka styrningen mot *Vision 2040 – Ett Stockholm för alla*. I färdplanen identifieras strategier för att mobilisera stadens nämnder och bolagsstyrelser kring åtgärder som stärker en socialt hållbar utveckling. Färdplanen syftar också till att göra det tydligt för externa aktörer hur staden ser på dessa utmaningar. Detta tjänsteutlåtande innefattar resonemang kring prioriterade etappmål på vägen mot ett Stockholm för alla.

Färdplanen innehåller analyser och förslag för att stärka människors utveckling, hälsa och livschanser inom de fyra målområdena uppväxt och utbildning, arbete och företagande, boende och stadsmiljö samt demokrati och trygghet. Inom varje målområde föreslås strategier tillsammans med en diskussion om prioriterade etappmål som har ett längre perspektiv än budgetens ettåriga, men kortare än till år 2040. Detta för att på medellång sikt stärka och ge ledning till arbetet med en socialt hållbar utveckling i Stockholm.

Beträffande exakt nivå och tidpunkt för måluppfyllelse av etappmålen ska ett fortsatt utvecklingsarbete ske.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i stadens budget för 2015 fattat beslut om att inrätta en kommission för ett socialt hållbart Stockholm med uppdraget att analysera skillnader i livsvillkor i Stockholm och lämna förslag till åtgärder för en jämlik och socialt hållbar stad. I september 2015 beslutade kommunfullmäktige om organisation och genomförande av Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm. I ärendet anmäldes också rapporten *Skillnadernas Stockholm*. Från hösten 2015 har kommissionens arbete utvecklats genom fördjupningsrapporter med åtgärder för att minska skillnader i livsvillkor i Stockholm.

I juni 2016 beslutade fullmäktige om en strategi för genomförande av kommissionens åtgärder. En bärande del i strategin var integreringen av kommissionens analyser och åtgärder i stadens budgetprocess. Strategin pekade också på möjligheterna till finansiering genom stadens sociala investeringsfond och på behovet av samordning med andra processer såsom stadsdelsnämndernas lokala utvecklingsprogram.

I maj 2017 beslutade kommunfullmäktige att godkänna en lägesrapport från kommissionens arbete. Kommissionens analyser och föreslagna åtgärder har i hög grad omhändertagits och prövats inom ramen för ordinarie budgetprocess.

Kommunfullmäktige har vidare fattat beslut om en långsiktig inriktning för Stockholms stad i form av *Vision 2040 – En stad för alla*. Visionen beskriver en långsiktigt hållbar utveckling i ekologiskt, ekonomiskt, socialt och demokratiskt perspektiv. En viktig del av stadens vision beskriver därmed en socialt sammanhållen stad och detta har varit en utgångspunkt för kommissionens analyser och föreslagna rekommendationer. Dessa har därmed bidragit till att stärka styrningen mot visionens Stockholm.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsledningskontorets stab i samverkan med stadsutvecklingsavdelningen samt avdelningen för välfärdsstyrning och avdelningen för välfärdsutveckling.

Ärendet

I kommunfullmäktiges budget 2018 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att utarbeta en färdplan för ett Stockholm för alla med

utgångspunkt i kommissionens arbete. Enligt uppdraget ska färdplanen identifiera etappmål för staden fram till år 2040 för att sluta gapet mellan den långsiktiga visionen och de årliga prioriteringarna i stadens budget.

Arbetet med färdplanen har bedrivits inom stadsledningskontoret i samverkan med berörda nämnder och bolagsstyrelser. De utvecklingsledare som varit ansvariga för kommissionens fördjupningsrapporter har representerat arbetsmarknads-, utbildnings-, socialtjänst- och stadsbyggnads-nämnden. I kommissionens hela organisation har dock flertalet av stadens nämnder och bolagsstyrelser varit representerade. Analyser och förslag i kommissionens rapporter har därmed en bred förankring i stadens organisation, utöver att de också grundar sig på de underlag som fristående forskare har bidragit med.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stockholms stad har det senaste decenniet arbetat utifrån stadsövergripande visioner som tydliggör den långsiktiga inriktningen för staden. Den aktuella målbilden, *Vision 2040 – Ett Stockholm för alla*, är ett strategiskt åtagande från Stockholms stads sida för att möta dagens och framtidens samhällsutmaningar. Av visionen framgår stadens långsiktiga mål och strategier för en hållbar utveckling.

I den nu föreslagna färdplanen preciseras hur staden på medellång sikt bör fokusera resurser för att uppnå en socialt hållbar utveckling och stärka styrningen mot Vision 2040. Färdplanen är indelad i fyra huvudsakliga målområden som staden bör rikta in sig mot för att främja en socialt hållbar utveckling och skapa jämlika livsvillkor. Dessa målområden motsvarar de utvecklingsområden utifrån vilka även den sociala hållbarhetskommisionen organiserades och täcker således in väsentliga livsområden eller faktorer som är grundläggande för människors utveckling, hälsa och livschanser. Målområdena relaterar även tydligt till inriktningar inom Vision 2040 liksom inriktningsmål och verksamhetsmål i kommunfullmäktiges budget 2015–2018. De målområden som färdplanen utgår ifrån är:

- Uppväxt och utbildning
- Arbete och företagande
- Boende och stadsmiljö
- Demokrati och trygghet

Utgångspunkten för färdplanen är en samlad analys av de sociala utmaningar som staden står inför, i huvudsak beskrivna utifrån de

analyser som genomförts av kommissionen åren 2015–2018. För att stärka styrningen mot *Vision 2040 – Ett Stockholm för alla* ska färdplanen identifiera strategier och etappmål, som kan mobilisera stadens nämnder och bolagsstyrelser på medellång sikt.

Färdplanen fyller samtidigt ytterligare en funktion. De sociala utmaningar staden står inför är komplexa och kräver samverkan, inte bara inom staden, utan även med näringsliv och civilsamhälle. Färdplanen syftar därför också till att göra det tydligt för externa aktörer hur staden ser på utmaningarna och vad som är prioriterat att samlas kring för att främja en socialt hållbar utveckling.

Färdplanen svarar mot behovet av att samla stadens gemensamma krafter kring en socialt hållbar utveckling. Alla stadens nämnder och bolagsstyrelser föreslås få i uppdrag att arbeta i färdplanens riktning och beakta underlaget i sina verksamhetsplaner. Färdplanen bör ges en särskilt stark ställning som underlag för prioriteringar i budget.

Arbetet med etappmål

I processen med färdplanens framtagande har ett arbete gjorts med att identifiera etappmål. I denna process har olika förslag till etappmål analyserats och innehåll, målnivå och tidpunkt har övervägts. I det följande redovisas förslag till prioriterade etappmål för varje utvecklingsområde avseende innehåll. Beträffande en mer exakt nivå och tidpunkt för måluppfyllelse ska ett fortsatt utvecklingsarbete ske. De prioriterade etappmålen ska dock ha ett längre tidsperspektiv än budgetens ettåriga, men en kortare tidshorisont än år 2040, då visionen ska vara uppnådd. Kring år 2025-2030 kan vara en lämplig tidpunkt för måluppfyllelse.

De prioriterade etappmålen ska bidra till att skapa gemensamt fokus för nämnder och bolagsstyrelser i arbetet med att uppnå stadens vision och tydliggöra förutsättningarna i samarbetet med externa aktörer. Etappmålen kan också konkretiseras i de KF-indikatorer som läggs fast i kommande års budgetar och därmed integreras i ILS.

Etappmål Uppväxt och utbildning

En avslutad gymnasieexamen är i praktiken en miniminivå på Stockholms arbetsmarknad och är därför en viktig förutsättning för goda livsvillkor genom hela livet. En förutsättning för att nå dit är att eleverna lämnar årskurs nio med behörighet att söka till gymnasiet. I syfte att skapa en uppväxtmiljö för alla barn där deras rätt till en bra utbildning tillgodoses oavsett bakgrund har därför

följande prioriterade etappmål identifierats inom utvecklingsområdet uppväxt och utbildning:

- Andel av eleverna i årskurs 9 i Stockholms stads grundskolor som har behörighet till nationella program i gymnasieskolan ökar

Etappmål Arbete och företagande

För att etablera sig på arbetsmarknaden och öka sina chanser till välbefinnande och hälsa behöver unga i hela staden ha möjligheter att arbeta eller studera. Fokus bör därför läggas på den grupp som inte gör någonting. Det anknyter också till målet om att fler ska klara grundskolan med godkända betyg då det är en viktig förutsättning för att gå vidare med studier och arbete. Därför har följande etappmål identifierats.

- Andelen unga som varken arbetar eller studerar har tydligt minskat

Etappmål för boende och stadsmiljö

Hur och var stadsutveckling sker är en viktig del i arbetet med att skapa en mer sammanhållen och hållbar stad. Ett ökat bostadsbyggande i fokusområden och strategiska samband stärker förutsättningarna för kultur- och idrottssatsningar, arbetsplatser och företagande, utbildning och service i stadens yttre delar, vilket leder till att följande etappmål identifierats.

- En ökad andel av bostadsbyggandet har skett i översiktsplanens fokusområden och strategiska samband

Stockholms arbetsplatser är inte jämnt fördelade över staden, och obalansen är till ytterstadens nackdel. Det innebär att dagbefolkningen blir snedfördelad inom staden liksom underlaget för lokal handel och företagande. Det ska finnas goda förutsättningar för bostäder, arbetsplatser och service i stadens alla delar. I och med de stora infrastrukturensatsningar som nu planeras finns förutsättningar för en bättre balans i staden avseende dagbefolkning, service och företagande och följande etappmål har därför identifierats.

- Fler arbetsplatser har tillkommit i ytterstaden

Etappmål för demokrati och trygghet

Tillit är avgörande för en stark demokrati. Personer som är trygga i vardagen och känner tillit till andra människor är mer delaktiga i samhället, vilket också är grundläggande för människors välbefinnande. Likaså är förtroendet för offentliga institutioner viktigt för ett välfungerande samhälle. Ett högt förtroende ger stadens institutioner legitimitet. Alla stadens förvaltningar och bolag ska sträva mot ett ökat förtroende från medborgarna. Inom utvecklingsområdet demokrati och trygghet har därför följande två etappmål identifierats.

- Andelen stockholmare som känner sig otrygga i sitt bostadsområde minskar
- Andelen stockholmare som har lågt förtroende för stadsdelsnämnden minskar

De redovisade etappmålen bör beaktas i kommunstyrelsens upprättande av förslag till budget.

Vägval för en social hållbar utveckling

För att skapa en tydlig inriktning i arbetet med att nå en socialt hållbar utveckling i linje med *Vision 2040 – Ett Stockholm för alla* har ett antal strategier tagits fram i färdplanen. Dessa strategier utgår ifrån de mest prioriterade utmaningarna inom de fyra målområdena; uppväxt och utbildning, arbete och företagande, boende och stadsmiljö samt demokrati och trygghet. Strategierna riktar sig till alla stadens nämnder och bolagsstyrelser men ska också göra det tydligt för externa samverkansaktörer hur staden ser på utmaningarna och vad som är prioriterat att samlas kring för att främja en socialt hållbar utveckling.

I det följande framgår strategiernas rubriker, deras innehåll utvecklas i färdplanen.

Följande strategier är prioriterade inom uppväxt och utbildning:

- I. Prioritera tidiga och förebyggande insatser till utsatta barn och deras familjer
- II. Öka deltagandet och stärk likvärdigheten i förskolan
- III. Minska skolsegregationen genom att främja en socialt blandad elevsammansättning
- IV. Förebygg skolmisslyckanden och öka likvärdigheten mellan skolor

- V. Utveckla det kollegiala lärandet och ledarskapet vid stadens skolor
- VI. Tillhandahåll ett bredare och mera tillgängligt fritidsutbud för att nå fler unga

Följande strategier är prioriterade inom arbete och företagande:

- I. Få fler kortutbildade att fullfölja en väl anpassad vuxenutbildning
- II. Stärk kopplingen mellan skola och arbets- och samhällsliv
- III. Underlätta inträdet till arbetslivet genom riktade stödinsatser samt arbetsmarknads- och yrkesutbildningar
- IV. Stockholms stad som arbetsgivare ska främja ett inkluderande arbetsliv
- V. Stärk samverkan med privat näringsliv i arbetet med svaga grupper etablering på arbetsmarknaden
- VI. Utveckla förutsättningarna för företagande i ytterstaden

Följande strategier är prioriterade inom boende och stadsmiljö:

- I. Öka tillgången till bostäder för resurssvaga hushåll
- II. Främja socialt blandade bostadsområden
- III. Fokusera resurser och samla kraft kring fokusområden och strategiska samband
- IV. Säkerställ en väl gestaltad och omhändertagen stadsmiljö i hela staden
- V. Använd mark- och planprocessen för att aktivt främja socialt värdeskapande

Följande strategier är prioriterade inom demokrati och trygghet:

- I. Stärk civilsamhällets möjligheter att vara en kraft för demokratisk förankring och lokal utveckling
- II. Fördjupa dialogen med medborgare och främja ett jämlikt medskapande
- III. Säkerställ ett tillitsfullt bemötande i kontakten med medborgare och brukare
- IV. Stärk det systematiska arbetet mot diskriminering
- V. Rikta tidiga sociala insatser till unga i riskzonen för kriminalitet
- VI. Främja trygghet i det offentliga rummet genom brottspreventiva åtgärder

Stadsledningskontoret förordar mot bakgrund av det anförda att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ge nämnder och bolagsstyrelser i uppdrag att arbeta i färdplanens riktning och beakta förslagen i sin verksamhetsplanering. Samtidigt bör kommunstyrelsen i upprättandet av förslag till budget beakta färdplanens innehåll och pröva dess förslag till vägval/strategier och etappmål i enlighet med detta tjänsteutlåtande.

Ingela Lindh
Stadsdirektör

Sverker Henriksson
Avdelningschef

Bilaga

Färdplan för ett Stockholm för alla